

РЕЦЕНЗИЈА

За рукопис монографије др Љиљане Јанковић *Контрастивна анализа глагола у српском и енглеском језику*

Монографија *Контрастивна анализа глагола у српском и енглеском језику* доц. др Љиљане Јанковић у рукопису има 185 страна текста А4 формата, изложеног у осам поглавља, уз 19 табела и библиографију од стотинак јединица релевантне граматичке англистичке и србистичке литературе. Монографија је заснована на докторској дисертацији др Јанковић, одбрањеној 2017. на Филозофском факултету у Нишу и детаљно се бави формом и употребом финитних и нефинитних клауза у енглеском и српском језику у синтаксичким функцијама комплемента и модификатора.

Након кратког уводног поглавља у коме ауторка износи своје, на широкој литератури засноване ставове о језику и проучавању језика и дефинише циљ, предмет и методолошки приступ ове студије, следе друго и треће поглавље у којима ауторка поставља теоријски оквир своје студије. Основни теоријско-методолошки приступ, контрастивна анализа, обрађен је у другом поглављу, док је у трећем дат преглед литературе која је консултована као теоријска основа емпиријског истраживања, а чине је примарно граматике енглеског и српског језика, са посебним освртом на третман глаголске групе и опис финитних и нефинитних облика у енглеском и српском језику.

У четвртом поглављу представљен је теоријски и методолошки оквир емпиријског истраживања. Описане су методе и начин анализе корпуса, тј. реченица које је ауторка одабрала као репрезентативне да би се утврдиле разлике и сличности између два језика у погледу употребе финитних и нефинитних глаголских клауза. На основу граматичке литературе, ауторка даје синтетички опис и класификацију зависних клауза у енглеском и српском језику. Према форми глагола, класификоване као финитне и нефинитне клаузе, а према функционалном типу као номиналне, релативне и адвербијалне, све клаузе су описане и илустроване кроз примере. Контрастирањем енглеских и српских нефинитних клауза у функцијама комплемента и модификатора ауторка показује да се енглески језик одликује већом употребом и разноврсношћу нефинитних клауза, док се у српском језику нефинитне клаузе користе само у ограниченом броју синтаксичких функција и форми.

Пето поглавље исцрпно описује и илуструје све типове нефинитних клауза у енглеском језику, како према морфолошким, тако и према синтаксичким и семантичким критеријумима. Преглед нефинитних клауза је посебно усмерен на њихове синтаксичке функције, при чему се ове клаузе разматрају као номиналне у функцији субјекта и разних врста комплемената, као релативне у функцији постноминалног модификатора и као адвербијалне у функцијама адвербијалног и реченичног модификатора.

Шесто поглавље, насловљено *Типови српских финитних клауза у упитнику*, детаљно приказује све типове српских финитних клауза које су садржане у реченицама посебно конструисаним да би се провериле сличности и разлике при употреби ових клауза у енглеском и српском језику. Реченице су анализирани према типу и синтаксичким функцијама: најпре оне које садрже српске номиналне финитне клаузе у функцијама директног објекта, комплемента објекта, комплемента придева и субјекта,

затим оне које садрже српске релативне финитне клаузе у функцији постноминалног модификатора, и на крају реченице које у свом саставу имају адвербијалне финитне клаузе у функцијама реченичног и адвербијалног модификатора, додатно анализирани и према семантичким својствима (временске, намерне и узрочне клаузе).

У седмом поглављу, *Преводи српских финитних клауза из упитника на енглески*, ауторка је понудила две врсте превода српских реченица из упитника, које садрже финитне номиналне, релативне и адвербијалне клаузе. У првој верзији, добијене енглеске реченице садрже нефинитне номиналне, релативне и адвербијалне клаузе у синтаксичким функцијама комплемента и модификатора. У другој, добијене енглеске реченице садрже финитне клаузе у синтаксичким функцијама комплемента и модификатора. У овом поглављу изложене су значајне теоријско-контрастивне синтезе, где ауторка кроз табеле и упоредни преглед даје контрастивни приказ типова српских финитних клауза и њихових могућих преводних еквивалената који садрже како нефинитне, тако и финитне клаузе, како би се уочиле извесне правилности и преференције, везано за форму и функцију клауза.

У закључном, осмом поглављу ауторка даје најпре општа закључна запажања која се односе на граматiku и њен значај, као и на језик уопште. Након тога следи сумарни закључак а на самом крају наведене су и научне и педагошке импликације овог истраживања.

Имајући у виду да проучавање граматике у последње време у нашим англистичким круговима представља све ређу тему и узмиче пред разним савременијим и атрактивнијим дискурским, когнитивним и мултидисциплинарним приступима, као и увек добродошлим педагошким темама, посвећеност др Љиљане Јанковић сложеним питањима граматике, јесте инспиративно подсећање на нужност и важност бављења и примарним граматичким темама. Контрастирањем форми и функција зависних клауза у енглеском и српском језику, посебно нефинитних клауза, у овој књизи су приказани резултати који могу допринети даљем развоју дескриптивне, контрастивне и педагошке граматике оба језика, посебно морфосинтаксе и синтаксе.

Као рецензент рукописа, а имајући у виду примарни фокус монографије, предлажем ауторки да измени наслов и уместо опште теме *глагола*, у наслову стоји управо главна тема, ***Контрастивна анализа финитних и нефинитних клауза у српском и енглеском језику***, а Наставно-научном већу Филозофског факултета са задовољством препоручујем објављивање ове монографије доц. др Љиљане Јанковић.

Др Биљана Мишић Илић, редовни професор
Депарتمان за англистику
Филозофски факултет у Нишу

У Нишу, 20. новембра 2024. године